

Myten om "Det stora folkutbytet"

I ljuset av en hård politisk retorik inför riksdagsvalet och en skenande förekomst av konspirationsteorier i det offentliga samtalet tog Vetenskap och Folkbildning kontakt med brittiska *The Skeptic* med en förfrågan att översätta en av deras nyligen publicerade artiklar om "Det Stora Folkutbytet." Artikeln är författad av **Dave Hahn** och publicerades i *The Skeptic* den 24 juni 2022.¹ Översättning av **Lotten Kalenius**.

FÖR NÅGRA VECKOR SEDAN parkerade en person sin bil vid ett köpcenter i ett övervägande afroamerikanskt område i Buffalo, Texas, och började skjuta. Med ett militärt vapen som anpassats för civilt bruk siktade han på människor baserat på deras hudfärg - till den milda grad att han avstod från att döda en människa för att denne var vit. Mas-

sakern skedde 4,5 kilometer från mitt hem, men händelsekedjan börjar inte där. Den börjar heller inte 4,8 mil från brottsplatsen i gärningsmannens hem. (jag kommer inte att nämna denna persons eller namnen på andra brottslingar med hänvisning till den gamla seden *damnatio memoriae*.²) Skyttens berättelse börjar med propagerandet av en konspirationsteori som vi känner till som "Det Stora Folkutbytet".

I en tidigare artikel går min skribentkollega på *The Skeptic*, Thiago Vahia Malliagros, in på djupet av denna teori.³ För att summera hans artikel så går myten om "Det stora folkutbytet" (eller myten om "Eurabien", som den också kallats) ut på att den vita befolkningen håller på att bytas ut mot minoriteter och invandrare. Utbytet sker antingen genom att den ena folkgruppen förökar sig i en

högre takt än den andra, eller genom massinvandring. I delar av världen där det är svårare för invånare att faktagranska information, sprids rykten om en aktiv slakt av vita människor.⁴ Konspirationsteorin är lika grundlös som idén om att jorden är platt (eller vilken annan stor konspirationsteori som helst); bristen på belägg och stöd för teorin avhåller dock inte människor ifrån att tro på den.

Myten om det stora folkutbytet är så uppenbar och rättfram i sin rasism att det är svårt att förstå hur någon som hör den för första gången kan tro på den. Det kommer alltid att finnas individer som skriver under på extrema uppfattningar, en olycklig aspekt av civilisationen. Vi, som samhälle, kommer aldrig att bli av med varje enskild extremist. Den här sortens rasistiska teorier är dock chockerande. Jag skulle få samma förvirrade ansiktsuttryck om jag hörde någon säga "det stora folkutbytet" som jag skulle få om de sagt att de håller på att slutföra sina alkemiska experiment. Jag skulle främst bli förvirrad för att jag skulle vara övertygad om att jag måste ha hört fel. Ändå är tron på den här teorin mycket vanligare än vad vi kan föreställa oss – den bara döljs av rökridåer väldigt ofta.

Teorin har blivit ett av mina främsta exempel på varför konspirationsteorier är farliga, antivaccin är det andra. Mördaren i Buffalo trodde på den och förespråkade den. Den var motivet bakom hans handlingar enligt det 150-sidiga manifest där han förklarade sitt "resonemang" bakom mordet. Han är inte på något sätt ensam. Hans manifest var ett plagiat av den massmördare i Christchurch, Nya Zeeland som reste hela vägen från Australien för att begå sitt brott.⁵ Det manifest som skytten i Nya Zeeland författat var i sin tur inspirerat av, och till stora delar

plagierat från, massmördaren i Oslo och Utöya. Motivet var detsamma i samtliga fyra illdåd och de bygger vidare på varandra.⁶ Det vet vi, för vi har läst deras egna ord där de förklarar varför de gjort som de gjort.

Vi kan lägga till ytterligare två händelser i listan: spikbomberna i London 1999 och bombdådet i Oklahoma City 1995. Inspirationen till båda dessa illdåd var en fiktionsroman, "Turners dagböcker". (Leta inte upp den; den är inte bara fruktansvärt kränkande utan även uselt skriven. Om du är nyfiken så finns det en Wikipediasida.⁷) Romanen, skriven av en nynazist, skildrar i detalj de förmodade följderna som är att vänta i en värld där USA tagits över av vänstern, invandrare och minoriteter. Romanen var så detaljerad att Alfred P. Murrah-byggnaden i Oklahoma City och Regjeringskvartalet i Oslo demolerades av exakt den sortens bomb som beskrivs i boken, där den används för att förstöra FBI:s huvudkvarter i Washington DC. Jag utelämnar troligen en mängd brott

som utförts av teorins anhängare, men att lista dem alla skulle vara som att lista alla massskjutningar i USA. Det skulle bli en hel artikel i sig.

Mitt land är ökänt för sina många massskjutningar.⁸ Under tiden som gick från att jag pitchade den här artikeln till jag fick svar ägde ännu en skjutning rum. Den här gången var måltavlan skolbarn i Texas. Under tiden jag skrev det första utkastet på artikeln till den slutgiltiga versionen, hade ytterligare fyra skjutningar ägt rum. Motiven bakom dessa varierar, vilket naturligtvis inte i påverkar överlevnadsupplevelse. Vi behöver fokusera på massakern i Buffalo då motivet bakom den måste diskuteras öppet och pekas ut för vad det är.

Den första punkten jag vill diskutera är följarnas ramsa, deras slogan: ”De ska inte ersätta oss”.⁹ Eller som den lydde natten innan upploppen i Charlottesville – ett upplopp som påstods handla om att bevara en staty över en sydstatsgeneral som förlorade i det amerikanska inbördeskriget (ja, vi har sådana av olika anledningar): ”Judarnas ska inte ersätta oss.” Skanderandet är väldigt talande eftersom detta ”de” inte syftar till de människor som de vill hålla borta. Det är ännu mer rasistiskt än du kan tro. Rädslan är att ”de” kommer att ersätta oss, men det handlar inte om rädslan för judisk migration (skytten i Buffalo trodde förvisso det, bokstavligt talat). Konspirationsteorin påstår att ”de” använder sig av invandrare som vapen för att få till ett folkutbyte. Teorin är att slavisk invandring till Storbritannien är del av ett samordnat projekt, lett av konspiratoriska marionettmästare. Muslimska invandring till Nya Zeeland, som den australiensiske mördaren i Christchurch oroad sig för, är orkestrerad av en styrande elit. Invandrargrup-

perna har, enligt dessa människor, ingen egen agens. De agerar inte utifrån sin egen fria vilja att förbättra sina liv genom att antingen fly förtryck eller uppsöka bättre ekonomiska möjligheter. De leds till att stjäla jobb och bostäder från vita kristna med europeisk bakgrund. Medan det här är en otroligt hemsk syn på världen, så är det inte den värsta delen av teorin.

Den värsta delen, den andra punkten jag vill understryka, är att den här teorin finns överallt. Ett smärre problem med de tidigare exemplen är att de kan fungera som arketyper andra kan peka på och säga, "Jag är inte rasist, mördaren i Buffalo var rasist, men jag tror inte på *den* teorin ..." Vad de egentligen menar är att det inte skulle formulera sig riktigt så, men ...

Alex Jones lyssnare borde ha känt till teorin, men de skulle inte ha hört den beskrivas som ett folkutbyte. Han använder inte uttryckligen termen, men i sin defensiva "rapportering" den 15 och 16 maj av skjutningen i Buffalo lägger han en ansevärd tid på att påstå att han förutsett det hela, men vad han egentligen "förutsett" var att vänstern/globalisterna skulle starta ett raskrig.

Jones är en nischad lyssnarupplevelse. Om du hör hans röst i dina lurar skriver du troligen redan under på en mängd andra konspirationsteorier.¹⁰ Det är väldigt svårt att bara råka snubbla över Alex Jones program eftersom både han och hans program har blivit utkastade från alla relevanta sociala mediaplattformar.

Du kan dock höra myten om "det stora folkutbytet" från Tucker Carlson, vars program är rankat som nummer ett bland amerikanska nyhetsshower. Till skillnad från Jones använder han sig ibland av exakt denna formulering

i stället för omskrivningar, bland annat i en show den 8 april 2021. Han säger ”det upprör vänstern, men vi borde bara säga det; det är sant”.¹¹ Det är inte Tucker Carlssons enda referens till folkutbytesteorin, men det är ett tillfälle där han sagt orden rakt ut.

I Storbritannien har Nigel Farage, UKIP och Brexit fått politiskt stöd av folkutbytesteorins anhängare. Som en blinkning till Kalergiplanen anses vita människor från slaviska länder vara ”ersättarna”.¹² I USA handlade den före detta presidenten Donald Trumps och hans supportrars immigrationspolitik om att skydda landet från utländsk invasion och bygga en mur mellan USA och ”de mexikanska länderna” i söder.¹³ I den amerikanska kongressen sitter folkvalda politiker som Steve King och Elise Sefanik som har framfört rasistiska konspirationsteorier i debatter om immigration.¹⁴

Jag känner att jag eventuellt övergeneraliserar. Immigration är ett komplicerat ämne. Immigrationspolitik har effekt på ett flertal välfärdspolitiska områden. Alla som vill diskutera antalet invandrare eller deras ursprung tror

inte att den vita befolkningen är på nedåtgående. Det är bara det att ju mer högljudda människor är inom det här ämnet, desto mer behöver vi ta en titt på vad det är de faktiskt säger. En restriktiv immigrationspolitik kan vara en politisk position som är värd att debattera, men inte om den grundar sig i rasism.

Jag har tidigare diskuterat "Övertonfönstret".¹⁵ Då använde jag vaccinmotstånd som exempel, men vi bör även rannsaka nuvarande folkutbytesteorin utifrån det fenomenet. Övertonfönstret hjälper oss att förstå hur extrema handlingar som skolskjutningar kan ske, samt hur gärningsmännen överhuvudtaget har kommit i kontakt med dessa konspirationsteorier. Dessa mördare har inte behövt isolera sig med internets värsta drägg för att stöta på folkutbytesteorin. Stödet från politiker och offentliga personer har ändrat diskursen så att idén om ett "vitt folkmord" inte längre är den ytterkantsteori den en gång var.

När den rasistiskt motiverade massmördaren gick in i köpcentret trodde han att hans handling var defensiv. I konspirationsteoretikerns världsbild är kriget redan initierat och hans folk håller på att förlora. I Oslo, Christchurch, El Paso och på andra ställen begicks dessa brott för att förövarna i sin omgivning trodde sig se bevis för vad Alex Jones, Tucker Carlson och Nigel Farage har sagt är sanningen. De högerextrema ekokamrar de besöker inte bara cementerar deras övertygelser, utan förstärker dem.¹⁶ Det enda de kunde göra var att agera i hopp om att "väcka" alla andra runt omkring som hittills inte sett den kamp som utspelar sig. Enligt deras manifest var deras handling förebyggande inför den kommande motoffensiven.

Den akuta risken är att dessa incidenter inte är isole-

rade från varandra utan att de som framför den här konspirationsteorin inte har väjt ens vid åsynen av det synnerligen äkta blod som spillts. Efter massakern i Buffalo, Texas, gjorde Tucker Carlson ett defensivt utspel som gick ut på att det verkliga problemet är censur.¹⁷ I stället för att förneka folkutbytesteorin bestämde sig Alex Jones för att löpa linan ut genom att förutspå nedstängningar av samhället till följd av raskriget, vilket enligt honom är den riktiga agendan hos globalisterna som hade iscensatt massskjutningen under falsk flagg.¹⁸ Dessa två röster har gemensamt att de inte tagit avstånd från teorin. Ingen av dem har sagt att skjutningen i Buffalo var fel, att gärningsmannens motiv var inkorrekt – inte ens att gärningsmannen gravt missförstått deras påståenden. De gled undan och duckade, vilket borde vara mycket klagörande. Oviljan att konstatera att dessa rasistiskt motiverade mord var fel ger nästa mördare en signal om ett tyst medhåll. Effekten är näst intill en garanti att ett nytt illdåd kommer att ske. Konspirationsteorin skrämmer vita, infödda kristna att skrida till handling, samtidigt som den trakasserar invandrare och minoriteter som anklagas för att försöka ersätta de förstnämnda.

När vi i den skeptiska rörelsen talar om faran med konspirationsteorier menar vi vanligtvis inte den sorts fara som mäts i antal kroppar.

Källor:

1. Hahn, Dave, "Another mass shooting in America cites the Great Replacement conspiracy theory as motivation", *The Skeptic*, 24 juni 2022.
2. https://sv.wikipedia.org/wiki/Damnatio_memoriae

3. Vahia Malliagros, Thiago, "Eurabia, the Kalergi Plan, and the Great Replacement", *The Skeptic*, 24 september 2021.
4. Pogue, James, "The Myth of White Genocide", *Pulitzer Center (Harper's Magazine)*, 15 februari 2019.
5. Futrelle, David, "Cut-and-paste terrorism: Much of the Buffalo shooter's manifesto is copied word for word from the Christchurch killer", *We Hunted the Mammoth*, 15 maj 2022.
6. Sharlet, Jeff, "The Terrifying Familiarity of the Buffalo Shooting Suspect's Extremist Screech", *Vanity Fair*, 17 maj 2022.
7. https://sv.wikipedia.org/wiki/Turners_dagböcker
8. USA [red. anm.].
9. Gabbatt, Adam, "Jews will not replace us': Vice film lays bare horror of neo-Nazis in America", *The Guardian*, 16 augusti 2017.
10. Higgins, Tucker, "Alex Jones: 5 most disturbing and ridiculous conspiracy theories", hemsidan CNBC (publicerad 15 september 2018).
11. Ecarma, Caleb, "Tucker Carlson Leans Into White-Power Hour, Promotes Racist Replacement Theory", hemsidan *Vanity Fair* (publicerad 9 april 2021).
12. "Kalergi Plan" är en liknande antisemitisk konspirationsteori [red. anm.].
13. Gompf, Andrea, "Fox & Friends' Ridiculed After Describing Central American Nations as '3 Mexican Countries'", hemsidan *remezcla.com* (publicerad 3 mars 2019).
14. Cercone, Jeff, "Elise Stefanik's Facebook ads examined after Buffalo shooting", hemsidan *Politifact*, (publicerad 17 maj 2022).
15. "Overtonfönstret" är intervallet för acceptabla diskurser om en viss fråga som kan användas för att illustrera att vad som räknas som extrempositioner kan förändras över tid [red. anm.]. Hahn, Dave, "The Overton window of conspiracy theories has shifted toward the extreme - we need to drag it back", hemsidan *The Skeptic* (publicerad 23 februari 2022).
16. Kelly, Morgan, "Political polarization and its echo cham-

bers: Surprising new, cross-disciplinary perspectives from Princeton”, hemsidan Princeton University (publicerad 9 december 2021).

17. Mastrangelo, Dominick, “Carlson seeks distance from Buffalo shooting”, hemsidan msn.com (publicerad 17 maj 2022).
18. Neikirk, Todd, “Of Course He Did: Alex Jones Claims That Buffalo Shooting Was Staged”, hemsidan hillreporter.com (publicerad 16 maj 2022).